

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/23/2018
Identifikačné číslo spisu: 7017200067
Dátum vydania rozhodnutia: 29.01.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7017200067.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobcu: CI - servis a.s, so sídlom v Košiciach, Werferova č. 1, IČO: 36 180 459, právne zast.: JUDr. Ľubomírom Majerčíkom, advokátom, so sídlom v Košiciach, Mlynská č. 1, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8-10, o preskúmanie zákonnosti vyjadrenia (opatrenia) žalovanej z 11. januára 2017, číslo 65312-2/2016-BA, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 08. decembra 2017, č. k. 9Sa/2/2017-78, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalovanej zamietla.

Žalobca má nárok na náhradu trov kasačného konania voči žalovanej v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 08. decembra 2017, č. k. 9Sa/2/2017-78, postupom podľa § 191 ods. 1 písm. c/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zrušil vyjadrenie (opatrenie) žalovanej z 11. januára 2017, číslo 65312-2/2016-BA, ktorým táto žalobcovi oznámila, že ním podané odvolanie voči prvostupňovému správne rozhodnutiu z 21. októbra 2016, Číslo: 700-3413618016-GC04/16 (v znení opravy zo 06. decembra 2016) bolo podané po zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania. Uvedený záver oprela predovšetkým o tú skutočnosť, že nakoľko žalobca pri doručovaní vyššie zmieňovaného prvostupňového správneho rozhodnutia nebol v mieste doručenia zastihnutý, predmetné rozhodnutie bolo dňa 10. novembra 2016 uložené na pošte s tým, že v súlade s § 212 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2018 (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) sa za deň jeho doručenia považoval 14. november 2016. Skutočnosť, že žalobca predmetné rozhodnutie následne dňa 16. novembra 2016 prevzal nepovažovala za relevantné a teda majúce vplyv na deň doručenia podľa § 212 ods. 4 zákona. Vzhľadom na uvedené, potom lehota na podanie odvolania začala žalobcovi plynúť 15. novembra 2016 a uplynula dňom 29. novembra 2016 (posledný deň na podanie

odvolania). Žalobca podal odvolanie na poštovú prepravu dňa 30. novembra 2016, teda oneskorene.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách § 212 ods. 1, 3 písm. c/, 4, § 214 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v Tretej hlave Tretej časti SSP upravujúcej správnu žalobu v sociálnych veciach za primeraného použitia ustanovení o všeobecnej správnej žalobe podľa Prvej hlavy Tretej časti SSP a dospel k záveru o dôvodnosti podanej žaloby.

3. Krajský súd v odôvodnení rozsudku konštatoval, že právna úprava doručovania písomností týkajúcich sa sociálneho poistenia účastníkom konania je upravená v ustanovení § 212 zákona č. 461/2003 Z.z. Zásadnou právnou otázkou v konaní je vzájomný vzťah ustanovenia o doručovaní písomností do vlastných rúk (reálne prevzatie zásielky z adresy) podľa § 212 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. k ustanoveniu o náhradnom doručení zásielky (fikcia doručenia) podľa § 212 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. s tým, že ustanovenie § 212 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. o náhradnom doručovaní je iba systematickým doplnkom aplikácie ustanovenia § 212 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. o reálnom doručení. Uviedol, že k aplikácii ustanovení náhradného doručenia môže dôjsť iba v prípade, že nedošlo k reálnemu doručeniu. Doručenie je skutkovou otázkou. V danom prípade doručenie, a to náhradné doručenie a aj reálne doručenie preukazuje jedna a tá istá doručenka. Z doručenky je zrejmé, že došlo ku konkurencii spôsobov doručovania zásielky tým, že v priebehu odbernej lehoty si adresát zásielku reálne prevzal. Pokiaľ doručenka, z ktorej správny orgán vychádza, preukazuje súčasne reálne doručenie, správny orgán skutočnosti týkajúce sa náhradného doručenia neskúma. Náhradné doručenie je iba subsidiárnym prostriedkom doručovania písomností, jeho okolnosti musia byť vždy riadne preukázané, spravidla vyžaduje ďalšie dokazovanie. Uprednostnenie náhradného doručenia na základe toho istého dôkazného prostriedku nemožno považovať za ústavne konformné podľa článku 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s článkom 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Poukázal aj na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. januára 2017, sp. zn. 6Sžo/81/2015. V kontexte uvedeného, potom krajský súd uzavrel, že pokiaľ žalobca prvostupňové správne rozhodnutie z 21. októbra 2016 fyzicky prebral dňa 16. novembra 2016, pričom odvolanie proti tomuto rozhodnutiu podal na poštovú prepravu dňa 30. novembra 2016, odvolanie bolo podané včas, v zákonom stanovenej lehote.

4. Vzhľadom na vyššie uvedené, krajský súd postupom podľa § 191 ods. 1 písm. c/ SSP zrušil napadnuté vyjadrenie (opatrenie) žalovanej a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

5. O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 167 ods. 1 SSP tak, že úspešnému žalobcovi priznal právo na úplnú náhradu trov konania.

II.

6. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

7. Namietala, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

8. Zotrvala na právnom názore o oneskorene podanom odvolaní žalobcom. Z príslušnej doručenky vyplýva, že po neúspešných pokusoch o doručenie prvostupňového správneho rozhodnutia z 21. októbra 2016 bola zásielka dňa 10. novembra 2016 uložená na pošte s tým, že ak si adresát písomnosť nevyzdvihne podľa § 212 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel. Nakoľko bol potom dňom doručenia 14. november 2016 a žalobca podal odvolanie na poštovú prepravu až dňa 30. novembra 2016, podal odvolanie oneskorene. Účinky doručenia nastávajú na tretí deň od uloženia zásielky, na čo nemá vplyv ani prípadné prevzatie tejto zásielky adresátom po uplynutí troch dní od uloženia. Poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2012, sp. zn. 9Sžo/24/2012 podľa ktorého reálne prevzatie rozhodnutia nemá vplyv na beh zákonnej, pätnásťdňovej lehoty na podanie opravného prostriedku, ktorá začala plynúť odo dňa nasledujúceho po uplynutí trojdňovej lehoty od

uloženia zásielky na pošte; s uložením zásielky spája právo právne účinky, a to aj účinok určenia začiatku počítania lehoty na podanie odvolania.

9. V ďalšej časti kasačnej sťažnosti namietala, že list označený ako „Vyjadrenie k odvolaniu“, ktorým žalovaná žalobcovi oznámila, že prvostupňové správne rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a že ním podané odvolanie bolo podané oneskorene, nie je opatrením, ktorým by boli dotknuté subjektívne práva, pretože ním nebolo rozhodnuté o akejkol'vek právnej otázke v konaní vo veciach sociálneho poistenia; nebolo rozhodnuté o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach žalobcu.

10. Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

11. Žalobca sa ku kasačnej sťažnosti žalovanej vyjadril podaním z 22. februára 2018, považujúc kasačnú sťažnosť za nedôvodnú.

12. Námietku žalovanej o nespôsobilosti vyjadrenia (opatrenia) byť predmetom prieskumu podľa SSP považoval za nedôvodnú, keďže aj s odkazom na ustálenú judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (I. ÚS 37/95, II. ÚS 50/01, I. ÚS 52/02, III. ÚS 183/03, I. ÚS 354/08) ako aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (8Sžf/29/2010, 5Sžp/5/2011) predmetom súdneho prieskumu môžu byť aj rozhodnutia orgánov verejnej správy nemajúce formálne náležitosti rozhodnutí, ak sa dotýkajú alebo ak sa môžu dotknúť práv a právom chránených záujmov fyzických alebo právnických osôb. Rozhodnutím správneho orgánu je každé rozhodnutie, ktorým sa zakladajú, menia, rušia, alebo ktorým môžu byť priamo dotknuté práva a povinnosti právnických a fyzických osôb. Za spôsobilý predmet súdneho prieskumu sa považujú aj listy s charakterom rozhodnutia vydané príslušným orgánom verejnej správy.

13. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalovanej buď ako neprípustnú odmietol, alebo ako nedôvodnú postupom podľa § 461 SSP zamietol.

IV.

14. Vyjadrenie žalobcu ku kasačnej sťažnosti bolo doručené žalovanej na vedomie dňa 26. februára 2018.

V.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná a je potrebné ju zamietnuť.

16. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd postupom podľa § 191 ods. 1 písm. c/ SSP zrušil vyjadrenie (opatrenie) žalovanej z 11. januára 2017, číslo 65312-2/2016-BA, ktorým táto žalobcovi oznámila, že ním podané odvolanie voči prvostupňovému správne rozhodnutiu z 21. októbra 2016, Číslo: 700-3413618016-GC04/16 (v znení vykonanej opravy zo 06. decembra 2016) bolo podané po zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania. K uvedenému záveru dospela po tom, čo mala preukázať, že žalobca pri doručovaní vyššie zmieňovaného prvostupňového správneho rozhodnutia nebol v mieste doručenia zastihnutý, predmetné rozhodnutie bolo dňa 10. novembra 2016 uložené na pošte s tým, že v súlade s § 212 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. sa za deň jeho doručenia považoval 14. november 2016. Skutočnosť, že žalobca predmetné rozhodnutie následne dňa 16. novembra 2016 prevzal nepovažovala za relevantné a teda majúce vplyv na deň doručenia podľa § 212 ods. 4 zákona. Vzhľadom na uvedené, potom lehota na podanie odvolania začala žalobcovi plynúť 15. novembra 2016 a uplynula dňom 29. novembra 2016 (posledný deň na podanie odvolania). Žalobca podal odvolanie na poštovú prepravu dňa 30. novembra 2016, teda oneskorene.

17. Pre úplnosť najvyšší súd uvádza, že prvostupňovým správnym rozhodnutím z 21. októbra 2016, Číslo: 700-3413618016-GC04/16 Sociálna poisťovňa, pobočka Košice predpísala žalobcovi za obdobie august 2011, september 2011, október 2011, november 2011, december 2011, január 2012, február

2012, marec 2012, apríl 2012, máj 2012 a jún 2012 penále v sume 663,34 eur vypočítané z oneskorenej úhrady sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poistného na invalidné poistenie, poistného na úrazové poistenie, poistného na garančné poistenie, poistného na poistenie v nezamestnanosti, poistného do rezervného fondu solidarity, vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici.

18. Úlohou najvyššieho súdu v predmetnej veci bolo predovšetkým vysporiadanie sa s otázkou, či žalobou napadnuté „Vyjadrenie k odvolaniu“ možno považovať za spôsobilý predmet súdneho prieskumu a tiež s otázkou týkajúcou sa právneho posúdenia kolízie spôsobov doručovania zásielky spôsobenej tým, že v priebehu odbernej lehoty si adresát zásielku reálne prevzal, avšak po tom, čo mala podľa zákona nastať fikcia doručenia.

A/ Vyjadrenie žalovanej k oneskorene podanému odvolaniu ako spôsobilý predmet súdneho prieskumu

19. Podľa článku 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

20. Podľa článku 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

21. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

22. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

23. Podľa § 3 ods. 1 písm. b/ SSP, na účely tohto zákona sa rozumie rozhodnutím orgánu verejnej správy správny akt vydaný orgánom verejnej správy v administratívnom konaní, ktorý je formálne označený ako rozhodnutie alebo je za rozhodnutie považovaný podľa osobitného predpisu a zakladá, mení, zrušuje alebo deklaruje práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby, alebo sa jej priamo dotýka;

24. Podľa § 3 ods. 1 písm. c/ SSP, na účely tohto zákona sa rozumie opatrením orgánu verejnej správy správny akt vydaný orgánom verejnej správy v administratívnom konaní, ktorým sú alebo môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby priamo dotknuté;

25. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmavajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

26. Podľa § 7 SSP, správne súdy nepreskúmavajú

a/ právoplatné rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy, ak účastník konania pred ich právoplatnosťou nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis; povinnosť vyčerpať všetky riadne opravné prostriedky sa nevzťahuje na prokurátora a zainteresovanú verejnosť, ak táto nebola na podanie riadneho opravného prostriedku oprávnená,

- b/ správne akty orgánov verejnej správy, ktoré nemajú povahu rozhodnutia o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby, najmä rozhodnutia a opatrenia organizačnej povahy a rozhodnutia a opatrenia upravujúce vnútorné pomery orgánu, ktorý ich vydal, ak tento zákon neustanovuje inak,
- c/ všeobecne záväzné právne predpisy, ak tento zákon neustanovuje inak,
- d/ súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, v ktorých je daná právomoc súdu v civilnom procese,
- e/ rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy predbežnej, procesnej alebo poriadkovej povahy, ak nemohli mať za následok ujmu na subjektívnych právach účastníka konania,
- f/ rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy, ktorých vydanie závisí výlučne od posúdenia zdravotného stavu osôb alebo technického stavu vecí, ak neznamenajú právnu prekážku výkonu povolania, zamestnania, podnikateľskej alebo inej hospodárskej činnosti; to neplatí na rozhodnutia a opatrenia v sociálnych veciach,
- g/ rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy o nepriznaní alebo odňatí odbornej spôsobilosti fyzickej osobe a právnickej osobe, ak neznamenajú právnu prekážku výkonu povolania alebo zamestnania,
- h/ rozhodnutia, opatrenia, rozkazy, nariadenia, príkazy a pokyny, personálne rozkazy a disciplinárne rozkazy orgánov verejnej správy, ktorých preskúmanie vylučuje osobitný predpis.

27. Úvodom najvyšší súd poukazuje na to, že správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu (Článok 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Preskúvanie rozhodnutí v správnom súdnictve je založené jednak na kontrole verejnej správy v tom smere, či táto neprekračuje jej zverené právomoci, a tiež či poskytuje ochranu subjektívnych práv osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva by mala byť ochrana verejných subjektívnych práv a jeho cieľom predovšetkým ochrana práv fyzických i právnických osôb a ich prostredníctvom potom aj ochrana zákonnosti. Správne súdnictvo je založené na myšlienke súdnej kontroly výkonnej moci štátu v jej styku s jednotlivcom (fyzickou osobou alebo právnickou osobou) a je spojené s ochranou verejných subjektívnych práv, t. j. práv plynúcich z noriem verejného objektívneho práva, ktoré smerujú k realizácii obsahu zákonov vo sfére verejnomocenských právomocí.

28. Správny súd v rámci svojej zákonom zverenej prieskumnej právomoci prejednáva veci, ktoré už prejednával, respektíve o ktorých už rozhodoval orgán verejnej správy a ktoré boli v rámci administratívneho konania zavŕšené vydaním správneho aktu - rozhodnutie, opatrenie. V prípade nečinnosti, alebo iného zásahu orgánu verejnej správy preskúmava dôvody tejto nečinnosti, respektíve, či zásah je takej intenzity, že ho možno označiť za nezákonný. Predmetom správneho súdneho prieskumu sú teda v zmysle už vyššie citovaného § 6 ods. 1 SSP rozhodnutia orgánov verejnej správy, opatrenia orgánov verejnej správy, posudzovanie nečinnosti a iného zásahu orgánu verejnej správy a ďalšie veci ustanovené SSP.

29. Nadväzne na to, najvyšší súd ďalej uvádza, že vyššie citované ustanovenie § 2 SSP (v spojení s § 6 SSP) zakotvuje tzv. generálnu klauzulu preskúvania rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, čo znamená, že správne súdy v zásade preskúmajú všetky rozhodnutia a opatrenia orgánov verejnej správy s výnimkou tých, ktoré zákon výslovne z prieskumu vylučuje. Pôsobenie tejto generálnej klauzuly je teda obmedzené negatívnou enumeráciou rozhodnutí a postupov, ktoré sú zo súdneho preskúvania vylúčené na základe zákona (§ 7 SSP). Toto ustanovenie je však nutné vykladať v spojení s článkom 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého ten, kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, sa môže obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

30. Predmetom preskúvania v danej veci bol list žalovanej označený ako „Výjadrenie k odvolaniu“, ktorým bolo žalobcovi oznámené oneskorené podanie odvolania. V kontexte v predchádzajúcich bodoch uvedeného, dospel najvyšší súd k záveru, že žalovanou vydané „Výjadrenie k odvolaniu“ možno

považovať za správny akt, na ktorý nedopadajú účinky § 7 SSP; je teda plne spôsobilým predmetom súdneho prieskumu i napriek tomu, že ho nemožno považovať za rozhodnutie. Konkrétne, predmetný správny akt žalovanej má povahu opatrenia, ktoré aj v zmysle vyššie citovaného § 3 písm. c/ SSP možno definovať ako správny akt vydaný orgánom verejnej správy v administratívnom konaní, ktorým sú alebo môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby priamo dotknuté. V tomto smere má žalovanou vydané „Výjadrenie k odvolaniu“ povahu správneho aktu, ktorým sa správne konanie končí; žalovaná týmto aktom namiesto vecného preskúmania odvolania, žalobcu upovedomuje o tej závažnej skutočnosti, že ním podané odvolanie bolo podané oneskorene. Týmto prvostupňové správne rozhodnutie z 21. októbra 2016 (v znení vyhotovenej opravy zo 06. decembra 2016) o uložení platobnej povinnosti žalobcovi nadobudlo uplynutím zákonom stanovenej lehoty na podanie odvolania právoplatnosť a bolo spôsobilé priamo vo forme vykonateľného exekučného titulu zasiahnuť do majetkovej sféry žalobcu.

31. K otázke preskúmateľnosti oznámení, listov a iných neformálnych aktov správnych orgánov, ktoré nevykazujú formálne znaky rozhodnutí vydaných v správnom konaní najvyšší súd poukazuje napríklad na

- rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. marca 2014, sp. zn. 4Sžf/1/2014, podľa ktorého cit.: „ (...) Aj keď oznámenie o zamietnutí odvolania nemá formálne náležitosti rozhodnutia vydaného v administratívnom konaní, svojimi procesnými dôsledkami významne zasahuje do ústavne chráneného práva účastníka konania na pojednanie veci, preto je takéto oznámenie i bez formálnych znakov rozhodnutia spôsobilým predmetom súdneho prieskumu v správnom súdnictve.“

- nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 17. mája 2016, sp. zn. III. ÚS 91/2016 podľa ktorého cit.: „ (...) Za spôsobilý predmet súdneho prieskumu sa tak v zmysle uvedených podmienok súdneho prieskumu už niekoľko rokov ustálenej a prevažujúcej súdnej praxe považujú aj povolenia alebo aj listy s charakterom rozhodnutia vydané príslušným orgánom verejnej správy ako právno-aplikačné akty správnych orgánov uvedené v ustanovení § 3 ods. 7 Správneho poriadku. Aj keď sa na proces vydávania týchto aktov výslovne nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní, v zmysle § 3 ods. 7 Správneho poriadku, ktorý spadá do časti upravujúcej základné pravidlá (obsahujúce všeobecné právne princípy správneho konania bez ohľadu na limitujúce zákonné ustanovenia v zmysle mnohých odporúčaní prijatých Výborom ministrov Rady Európy), platí, že ustanovenia o základných pravidlách konania uvedených v § 3 ods. 1 až 6 sa primerane použijú aj pri vydávaní osvedčení, posudkov, vyjadrení, odporúčaní a iných podobných opatrení.“

32. Rovnako tak treba mať na zreteli všeobecné právne princípy správneho konania aplikovateľné bez ohľadu na možné limitujúce zákonné ustanovenia v osobitných predpisoch ako aj základné princípy obsiahnuté v mnohých odporúčaní prijatých na pôde Rady Európy (napríklad Rezolúcia Výboru ministrov č. (77)31 o ochrane jednotlivca v súvislosti s rozhodnutiami správnych orgánov, či Odporúčanie Výboru ministrov č. (2007)7 o dobrej verejnej správe), ktorými Rada Európy prezentuje hodnotový základ spoločný členským krajinám Rady Európy, vychádzajúci z rešpektu k ľudským právam a slobodám v oblasti rozhodovania orgánov verejnej správy.

B/ K posúdeniu kolízie spôsobov doručovania zásielky spôsobenej tým, že v priebehu odbernej lehoty po troch dňoch od uloženia zásielky si adresát zásielku reálne prevzal (kolízia fikcie doručenia a reálneho doručenia zásielky)

33. Podľa § 212 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia, ak tento zákon neustanovuje inak. Deň doručenia rozhodnutia je deň jeho oznámenia.

34. Podľa § 212 ods. 3 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z., rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia do vlastných rúk alebo poštou ako doporučená zásielka s doručenkou a poznámkou „do vlastných rúk“. Do vlastných rúk sa doručujú rozhodnutia o poistnom, o príspevku na starobné dôchodkové sporenie, 1) o uložení pokuty a penále;

35. Podľa § 212 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z., v znení do 31. decembra 2018, ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržiava, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. Ak nový pokus o doručenie zostane bezvýsledný, doručovateľ uloží písomnosť na pošte a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel.

36. Podľa § 212 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z., v znení od 01. januára 2019, ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržiava, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. Ak nový pokus o doručenie zostane bezvýsledný, doručovateľ uloží písomnosť na pošte a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť počas uloženia na pošte, deň vrátenia nedoručenej písomnosti organizačnej zložke Sociálnej poisťovne sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel.

37. Podľa § 212 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z.z., písomnosti, ktoré sú určené právnickým osobám, doručujú sa zamestnancom oprávneným za právnické osoby prijímať písomnosti. Ak niet takých zamestnancov, doručuje sa písomnosť, ktorá je určená do vlastných rúk, tomu, kto je oprávnený za právnickú osobu konať.

38. Najvyšší súd z obsahu súdneho spisu ako aj pripojeného administratívneho spisu žalovanej mal preukázané, že

- prvostupňové správne rozhodnutie z 21. októbra 2016, bolo žalobcovi doručované na toho času platnú adresu. Vzhľadom na to, že žalobca nebol v mieste doručenia zastihnutý (09. november 2016 - 1. neúspešný pokus o doručenie s výzvou o opakované doručenie), dňa 10. novembra 2016 sa vykonalo 2. opakované doručenie, opätovne s negatívnym výsledkom, na základe čoho bola príslušná zásielka dňa 10. novembra 2016 uložená na pošte
- splnomocnený zástupca žalobcu následne predmetnú zásielku v odbernej lehote dňa 16. novembra 2016 prevzal, čo potvrdil vlastnoručným podpisom na príslušnej doručenke
- dňa 30. novembra 2016 žalobca odoslal na poštovú prepravu odvolanie proti prvostupňovému správne rozhodnutiu z 21. októbra 2016
- žalovaná listom z 11. januára 2017, číslo 65312-2/2016-BA žalobcovi oznámila oneskorené podanie odvolania z dôvodu, že predmetné rozhodnutie bolo žalobcovi doručené postupom podľa § 212 ods. 4 veta tretia zákona č. 461/2003 Z.z. dňa 14. novembra 2016 bez ohľadu na to, že zásielka bola žalobcom reálne prevzatá 16. novembra 2016.

39. V tejto súvislosti najvyšší súd aj s odkazom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2010, č. k. II. ÚS 65/2010-49 uvádza, že v prípade náhradného doručovania je konštruovaná právna fikcia, že účinky doručenia písomnosti nastanú ex lege po uplynutí stanovenej doby voči tomu, kto písomnosť fakticky neprevzal. Právna fikcia je právno-technický postup, pomocou ktorého sa považuje za existujúcu situácia, ktorá je zjavne v rozpore s realitou a ktorá dovoľuje, aby z nej boli vyvedené odlišné právne dôsledky než tie, ktoré by plynuli iba z konštatovania faktu. Účelom fikcie v práve je posilniť právnu istotu. Právna fikcia, ako nástroj odmietnutia reality právom, je nástrojom výnimočným, striktno určeným pre naplnenie tohto jedného z hlavných ústavných postulátov právneho poriadku v podmienkach právneho štátu. V minulosti bol síce právny názor najvyššieho súdu na vznik fikcie doručenia v podstate zhodný s názorom žalovanej, keď za splnenia zákonom predpísaného postupu bola zásielka nevyzdvihnutá do troch dní od jej uloženia na pošte považovaná tretím dňom od jej uloženia za doručenú. Avšak, v prejednávanej veci nemôže najvyšší súd neprihliadnuť na novšiu judikatúru najvyššieho súdu (aj krajský súd vo svojom rozhodnutí správne poukázal na rozsudok z 21. januára 2017, sp. zn. 6Sžo/81/2015), v ktorej najvyšší súd v záujme zachovania právnej istoty dospel k záveru, že ak si adresát zásielku osobne prevezme na pošte v odbernej lehote, je vylúčené aplikovať inštitút náhradného doručenia, pretože takýto postup by bol v rozpore s účelom a zmyslom inštitútu náhradného doručenia, ako aj v rozpore s princípom právnej istoty. Uvedený právny názor je obsiahnutý napríklad v rozhodnutí zo 17. septembra 2013, sp. zn. 3Sžp/6/2013, zo 06. októbra 2015, sp. zn.

4Sžo/67/2014, z 01. marca 2016, sp. zn. 4Sžo/85/2015, z 30. marca 2016, sp. zn. 3Sžo/101/2015, z 25. januára 2017, sp. zn. 6Sžo/81/2015, z 25. apríla 2017, sp. zn. 3Sžo/245/2015, z 30. januára 2019, sp. zn. 10Sžrk/10/2018, z 13. mája 2019, sp. zn. 4Sžrk/11/2018, z 26. júna 2019, sp. zn. 7Sžrk/3/2018, prípadne z 31. júla 2019, sp. zn. 5Sžrk/4/2018.

40. Možno teda uzavrieť, že náhradné doručenie a aj reálne doručenie, preukazuje jedna a tá istá doručienka. Z doručienky je zrejmé, že došlo ku konkurencii spôsobov doručovania zásielky tým, že v priebehu odbernej lehoty si adresát zásielku reálne prevzal. Pokiaľ doručienka, z ktorej správny orgán vychádza, preukazuje súčasne reálne doručenie, správny orgán už skutočnosti týkajúce sa náhradného doručenia neskúma. Najvyšší súd dospel v súlade s názorom krajského súdu k záveru, že lehota 15 dní na podanie odvolania začala žalobcovi plynúť dňom 17. novembra 2016 a uplynula dňa 01. decembra 2016 (posledný deň na podanie odvolania). Pokiaľ žalobca podal odvolanie na poštovú prepravu dňa 30. novembra 2016, bolo podané včas a je povinnosťou žalovanej o ňom meritórne rozhodnúť.

41. Nad rámec uvedeného, považuje za potrebné najvyšší súd poukázať aj na zmenu legislatívnej úpravy dotknutého ustanovenia § 212 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z., ku ktorej došlo zákonom č. 317/2018 Z.z., účinným od 01. januára 2019 (článok I, bod 69), podľa ktorého sa cit.: „V § 212 ods. 4 sa slová „do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty“ nahrádzajú slovami „počas uloženia na pošte, deň vrátenia nedoručenej písomnosti organizačnej zložke Sociálnej poisťovne.“ Nová právna úprava teda zohľadňuje skutočný deň prevzatia písomnosti v priebehu celej úložnej lehoty, čo možno voči občanom Slovenskej republiky ako adresátom písomností správnych orgánov považovať za spravodlivé.

42. Záverom najvyšší súd uvádza, že judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uvádzaná v odkazoch (posledná veta bodu 39 tohto uznesenia) sa týkala § 24 ods. 2 Správneho poriadku (pred jeho novelou č. 149/2017 Z.z.), avšak vzhľadom na totožnosť § 24 ods. 2 Správneho poriadku s § 212 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. v rozhodnom období je možné závery plynúce z týchto rozhodnutí aplikovať aj na tu prejednávanú vec. Nie je dôvod prijímať odlišný postup.

43. Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti, najvyšší súd námietky žalovanej uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil ako nedôvodné, keď tieto neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu. Z týchto dôvodov potom najvyšší súd kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

44. O trovách kasačného konania rozhodol najvyšší súd v súlade s § 167 ods. 1 v spojení s § 175 ods. 1 SSP a § 467 ods. 1 SSP, nakoľko žalobca bol v kasačnom konaní plne úspešný. O výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 175 ods. 2 SSP).

45. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.